

Grundejerforeningen

Søholm

1918 – 1998

Kjærstrupvej – Langvaddam – Sæbyholmsvej – Ålstrupvej

Forord

80 år: Mere end en gennemsnitslevealder. Mange har gennem årene været igennem "Søholm", men også mange har været her og forbliver her i mange år i vort dejlige "smørhul Søholm". Centralt beliggende, men alligevel med ro og fred – ja, faktisk positivt provinsielt.

Et område med særpræg med baggrund i husenes forskelligheder, der samtidig viser de arkitektoniske forandringer gennem de mange årtier. Særpræget ikke mindst gennem det herlige Langvaddam, der som Centrum binder Søholm sammen til en helhed.

Foreningsprotokollerne gennem de mange år viser, at problemerne aldrig har været de helt store, til gengæld næsten altid de samme, men altid med ønsket om inden for de bestående rammer at følge med tiden: Gennem det seneste par år med fjernvarme og kabel-TV.

Dette skrift er ikke en udførlig historieskrivning, men giver sikkert alligevel ukendt viden til mange medlemmer, ja, kan måske give inspiration til yderligere at dykke ned i Søholms og områdets historie.

Hermed en særlig tak til:

Margit Østergaard, Kjærstrupvej 25 (tegninger m.m.),
Uffe Schultz, Sæbyholmsvej 44 (tekst).

V.A. Jakobsen
Ålstrupvej 11

Grundejerforeningen Søholm

Fra landbrug til villaby

”Anno 1918 den 30. Mai samlede Paracelejerne fra A/S Søholmsgaard for at danne den Grundejerforening, som De i følge deres Købekontrakt ere pligtige til at være Medlemmer af.” Sådan indledes den første af Grundejerforeningen Søholms fem protokoller, som fortæller os den til tider mere end spændende historie om kampene for dens medlemmers interesser.

Kommunal og privat foretagsomhed

Ret beset starter historien allerede i 1901, hvor Valby og Brønshøj distrikterne den 1. januar indlemmes i Københavns kommune. I 1902 kommer turen til Sundbyerne. Området mangler vejanlæg og først og fremmest kloakering. Kommunen går straks i gang og gennemfører 1902-05 anlægget af den største af hovedkloakkerne, der skal afvande Brønshøj-Vanløse og en del af Frederiksberg. Projektet stopper nord for Søholmgårds jorder, som altså ikke foreløbig kan forvente at blive byggemodnet.

Intet mindre end en international begivenhed ændrer imidlertid situationen radikalt. Som et bidrag til en samlet planlægning for de indlemmede distrikter udskriver Københavns kommune i 1908 en stor konkurrence om en gade- og bebyggelsesplan. Vinderprojektet indeholder et parkbælte omkring Harrestrup å.

Denne idé får ejerne af de arealer, der før hørte til Harrestrupgård og Hansstedgård til at danne et konsortium. I

1913 er de klar og henvender sig til Borgerrepræsentationen med et godt tilbud. De vil overdrage kommunen godt 14 tønder land til park. Til gengæld skal kommunen sørge for diverse vejanlæg og en hurtig tilslutning til Brønshøj-Vanløse kloakken. Man råder ganske vist ikke over det nordligste parkareal syd for Roskildevej. Det hører under Søholmgård, men man er indstillet på at afholde eventuelle udgifter til en ekspropriation heraf. Kommunen siger ja tak. I 1916 gives der grønt lys fra Vandafledningskommissionen. Overenskomsten tiltrædes i starten af 1917.

Afvandingen til Brønshøj-Vanløse kloakken gavner også ejeren af Søholmgårds hovedlod. Den 4. april 1918 opnås en ordning med kommunen. Vejplanen godkendes, udstykningen kan iværksættes, og Grundejerforeningen Søholm står foran sin etablering.

Moderne vejplan

Køberne har stået i kø. Både bygge- og bankkrise i 1908 og de dårlige konjunkturer under og efter 1. Verdenskrig gav sig udslag i en stor mangel på boliger. Selv de ringeste blev taget i brug igen. Mange måtte bo i lysthuse og barakker.

Området blev afhændet i mindre portioner. Forgrundene mod Roskildevej, Peter Bangsvej og Ålholmvej for sig, og parcellerne på arealerne bagved for sig. Grundejerforeningen Søholm med Ålstrupvej, Sæbyholmsvej og Kjærstrupvej lagde beslag på det største område på knap 90.000 kvm med 117 parceller.

Vejplanen var inspireret af den nye byplanmæssige smag med krumme og knækkede gadeføringer i modsætning til de lige alléer, som var projekteret blot nogle år før.

På Kjarstrupvej blev der udlagt arealer til to "torve". Man kunne så nøjes med en vejbredder på 16 alen. Haverne blev større. Udgifterne til vejanlæg og vedligeholdelse mindre.

I konkurrencens vinderprojekt indgik en allé fra Frederiksberg Have til Damhussøen. For senere at kunne realisere denne visionære idé om en forlængelse af Kronprinsensvej blev Langvaddam udlagt som promenade. Den ydre godsbane øst for området var under planlægning og spørgsmålet om niveauoverskæringerne uløst.

Nybyggerne rykker ind

Allerede på parcelejernes møde den 30. maj 1918 melder sig flere praktiske spørgsmål. Skal man vente med midlertidigt indlæg af vand til foråret, når også de tilsæede grunde mod Peter Bangsvej kan tages i brug? Skal man køre slagter på de foreløbigt anlagte gangstier? Hvordan skal grundejerforeningens love se ud? Et forslag fremlægges.

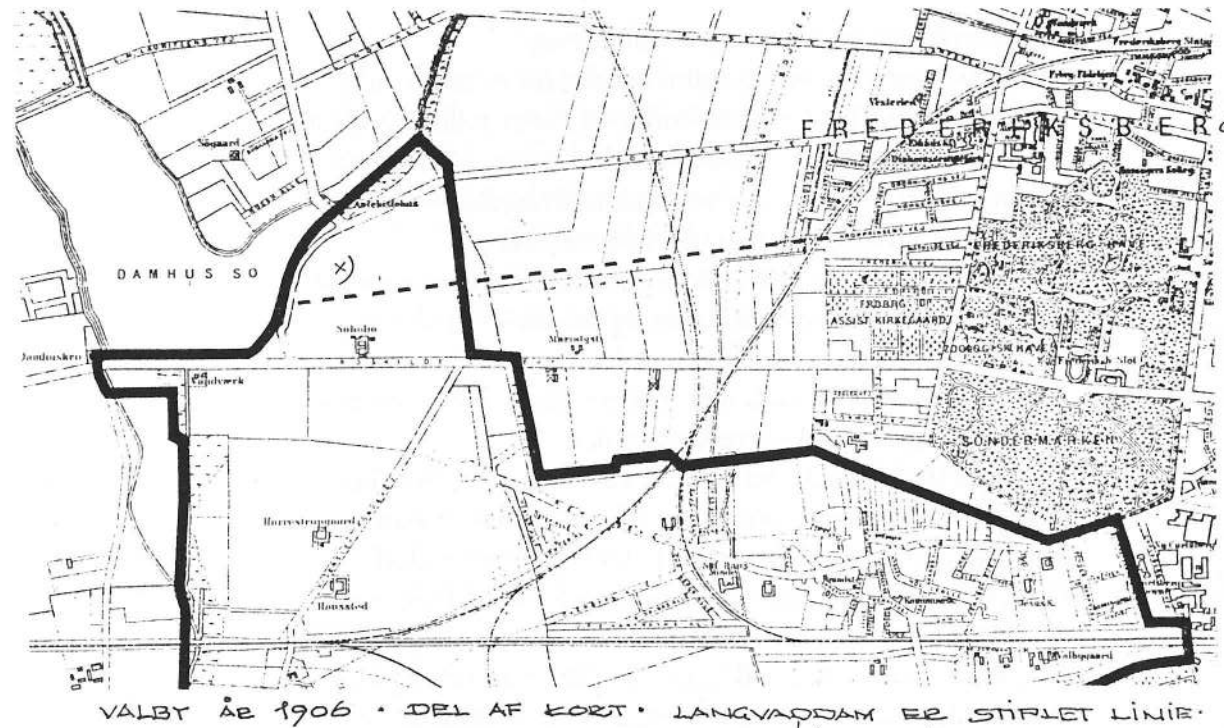
På den konstituerende generalforsamling den 25. juni 1918 vedtages foreningens love.

"Foreningens Formaal er:

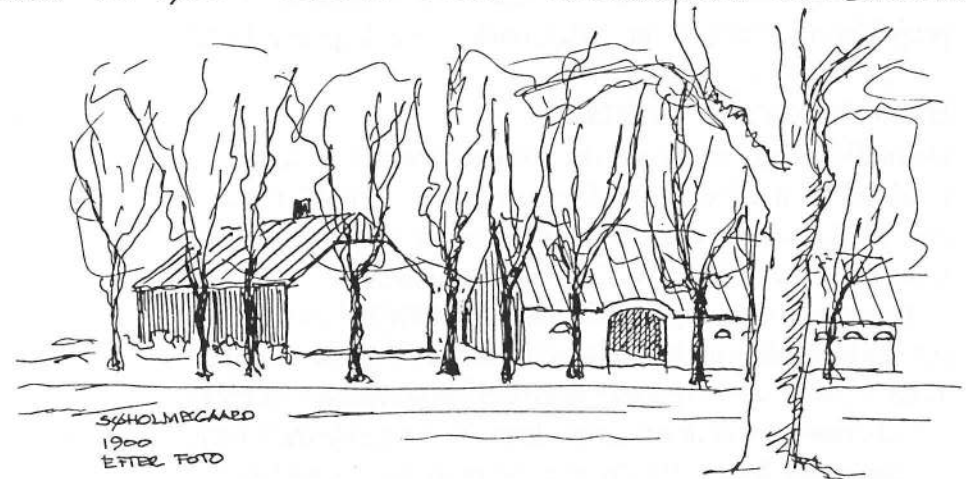
at repræsentere og varetage Medlemmernes Interesser i det Hele i alle Anliggender, der er af fælles Interesse for dem.

at træffe Bestemmelse om Anlæg af Stier, Indlæg af Vandledninger og andre midlertidige Foranstaltninger i Medlemmernes Interesse.

at træffe Bestemmelse om Anlæg af Veje og Kloaker ved det Areal, hvis Ejere er pligtige at være Medlemmer af Foreningen."

VALBY ÅR 1906 • DEL AF KORT • LANGVADDAM ER STIPLET LINIE

Ministerbesøg sætter gang i kloakering

Det skal komme til at tage godt otte år, før de sidste at'er i formålsparagraffen bliver historie, og der er grundlag for at ændre denne formulering. Økonomien er en væsentlig forklaring. I 1919 oprettes en vejfond. Men også den særlige beliggenhed ved godsbanen får stor betydning.

Anlægget af vejene kan ikke godkendes, før spørgsmålet om kloakføringen er afklaret, og før der er fundet en løsning på, hvordan jernbaneoverskæringerne skal etableres. Det kræver forhandlinger mellem Statsbanerne og Københavns og Frederiksberg kommuner.

Sagen trækker ud. Det er først da formanden, ingeniør O. Jensen i eftersommeren 1921 klager til Indenrigsministeriet, at der rigtig sker noget. Indenrigsminister Oluf Krag, departementschef Vedel og borgmester Møller møder op på grundene. Det gør indtryk, at bestyrelsen kan påvise, at 23 medlemmer vil bygge i 1922, hvis vej- og kloakforholdene ordnes. Sagen fremmes ved at skille kloakprojektet fra vejprojektet. Sidekloakkerne er klar maj 1922.

Hånd i hanke med forholdene

De midlertidige løsninger, der har kendetegnet de første år, er på vej til at blive afløst af mere ordnede forhold. I efteråret 1922 nedtager man for sidste gang de vandrør, som siden 1919 hvert forår var lagt ud på grundene.

I ventetiden på veje og kloakker gør bestyrelsen sit til, at lette livet på grundene. I sommeren 1919 gives der tilladelse til, at et medlem kan indrette et marketenderi på en af parcellerne. Der er åbent søgnedage fra 10-12 og fra 19-21, på helligdage fra 10-19. Priserne på øl og sodavand fast-

ÅLSTRUPVEJ 5

sættes til ikke at måtte være mere end 2 øre over almindelig detailpris. På andre varer må kun tages indtil 10% over det normale. Åbningen om søndagen giver god handel.

Politiet ser først igennem fingre med forholdet, som er almindelig praksis i mange af de første parcellforeninger, men må udstede et generelt forbud, da åbningstiden i 1923 bliver indbragt for retten. Det betyder markentenderiets lukning til trods for, at der nu er 91 medlemmer, der har etableret sig mere eller mindre permanent på grundene.

Den første "bebyggelse" består fortrinsvis af lysthuse og sommerhuse. Bestyrelsen påtager sig i slutningen af 1918 at indsende en samlet ansøgning om tilladelse til at opføre lysthuse på samtlige parceller. I 1920 søges om tilladelse til at opføre sommerhuse. Det sidste volder vanskeligheder. Bygningsmyndighederne har problemer med, at mange større lysthuse ikke er anmeldt. Nogle har tagfald for tæt på nabogrunden, og så er der i et par indrettet ulovligt ildsted.

Situationen er helt uoverskuelig og fastlåst. Bestyrelsen påtager sig imidlertid at opmåle samtlige huse, at indhente skriftlige tilladelser fra ejere af nabogrunde og at søge dispensationer under ét. Det sker for hele 21 ejendomme.

Vejprojekt i etaper

Med den stigende byggeaktivitet bliver det mere og mere påtrængende at få anlagt vejene. I vinterperioden er de et morads, og kørslen med lastbiler til husene gør det ikke bedre. Endnu i starten af 1923 er det ikke helt afklaret med statsbanerne, hvordan overskæringen ved Peter Bangsvej skal udformes. Det er derfor nødvendigt at dele vejprojektet op, så de sidste 100 m af Sæbyholmsvej og Ålstrupvej udskydes. Et andet problem er, at man venter på at kunne få nedlagt gasledninger i fortovene.

Det er store investeringer, der skal gennemføres, og spørgsmålet om fliser eller grus på fortovene giver anledning til en heftig debat på generalforsamlingen i 1923. Bestyrelsen foreslår fliser. Der foretages afstemning ved håndsoprækning. Der er 23 for fliser og 22 for grus. For at undgå misforståelser lader bestyrelsen derefter foretage skriftlig afstemning med det resultat, at der nu er 39 for fliser og 24 for grus. Fortovene anlægges i 1924.

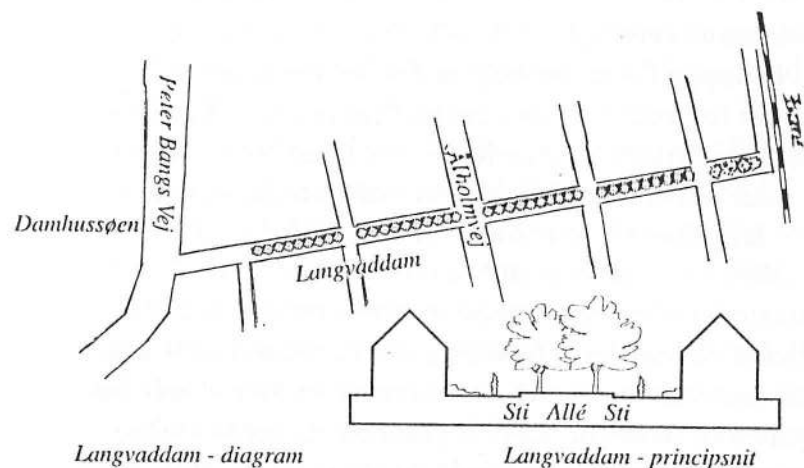
Også beplantningen af Langvaddam tager man stilling til. Bestyrelsen foreslår popler, forsamlingen akacier, frugttræer, birketræer og røn. Der er 40 stemmer for røn. De bornholmske røn plantes i vinteren 1923-24.

De sidste 100 m af Sæbyholmsvej anlægges i efteråret 1923. Ålstrupvejs sidste del bliver først færdiggjort i 1927, men ikke uden komplikationer. Vejføringen ændres af Ma-

gistraten, således at der skæres en bid af to grunde. Det giver anledning til en klage på generalforsamlingen i 1928.

Formanden, værkfører V. Bartroff benægter, at der er begået en fejl fra foreningens side, men det vedtages at lade et uvildigt udvalg vurdere skaden, som ender med udbetaling af erstatninger på 50 kr. og 100 kr. mod fraskrivning af alle yderligere krav på foreningen.

Godsbanen tages i brug den 1. juli 1930.

Langvaddam - diagram

Langvaddam - principsnit

Lollandske herregårde og lidt lokalkolorit

I forbindelse med anlægget af vejene er det i slutningen af 1921 blevet aktuelt at fremkomme med forslag til de fremtidige vejnavne. De tre veje er hidtil blot blevet benævnt "Søholms 1., 2. og 3. Vej", nummereret fra øst mod vest.

Egentlig er der et ønske om at bruge navne med lokalhistorisk kolorit, som for eksempel Søholmgårdsvej, men stadskonduktøren udtaler, at der kun kan blive tale om lollandske herregårdsnavne. Langvaddam, som går under betegnelsen "Kronprinsensvejs Forlængelse", indstilles til at hedde "Damsø Allé". Dette forslag underkendes dog trods protester af "Fællesudvalget for Gaders Benævnelse", som husker, at Damhussøen i ældre tid hed Langvaddamsø. Vejnavnene bliver officielle i november 1922.

Afklarende retssag?

Det er næppe for meget sagt, at der hersker nogen forvirring om formålet med torvene på Kjærstrupvej. Kan de udlægges til dyrkning for de respektive lodsejere ved torvene? Kan de beplantes? Hvem har vedligeholdelsespligten?

Magistraten afslår i en skrivelse af 3. oktober 1925, at arealerne kan udlægges til brug for lodsejerne. Politiet betragter arealerne som udvidet fortov, hvis renholdelse påhviler de respektive lodsejere. Med dette in mente vedtager bestyrelsen i henhold til foreningens love at lade det nordre torv rense for disses regning og at tage konsekvenserne ved et eventuelt søgsmål, som vil afklare, hvem renselsespligten påhviler.

Retssagen udebliver ikke. Byretsdommen udtaler imidlertid ikke, hvem renholdelsespligten påhviler, og bestyrelsen appellerer sagen til landsretten. Også her tabes sagen i starten af 1927, og man er lige vidt, fordi det heller ikke her af domspræmisserne fremgår, hvem pligten påhviler. Det besluttet derfor i fremtiden at lade politiet skride ind, når det påkræves.

En form for kompromis i sagen opnås først i 1930'erne ved aftaler om, at lodsejerne skal renholde arealerne til gengæld for, at foreningen sørger for grusning og udvanding med natriumklorat.

Parcelforeningerne – en begyndende magtfaktor

Mange af de problemer, som man står overfor i Søholms første år, deler man med andre foreninger. Det er også baggrunden for, at man i efteråret 1920 deltager i stiftelsen af Centralforeningen for Parcelforeninger og Villaejere i København og Omegn. I løbet af kort tid kommer Centralforeningen til at repræsentere 100 parcelforeninger og yderligere ca. 250 villaejere.

Formanden for Søholm, ingeniør O. Jensen bliver i 1920 indvalgt i bestyrelsen, men allerede i juli 1924 udmelder foreningen sig, da et flertal kaster sig ud i grundspekulation. Det viser sig at være en rigtig disposition. Centralforeningen får økonomiske problemer og går fallit i 1926.

Forstaden får offentlig service

Der er i de første år gjort et stort arbejde af bestyrelsens syv medlemmer. Med færdiggørelsen af vejene og overgangen til en driftsfase er der delte meninger om, hvad dette vil indebære af arbejdsopgaver i fremtiden og om den mest hensigtsmæssige størrelse for en ny bestyrelse.

Bestyrelsen med V. Bartroff i spidsen foreslår i 1927 tre medlemmer, forvalter S. Frier ønsker at bibeholde syv, andre mener, at fem er det rigtige antal. Man ender med fem.

De fælles interesser

Der er nu stor interesse for at forbedre området offentlige service. I april 1928 opfordrer bestyrelsen kommunen til at lade opføre en skole og til at anlægge parken i Damhusdalen. Ålholm Skole indvies i 1934, og Vigerslevparken besluttet anlagt i 1929.

Søholm står ikke alene. For at varetage de fælles interesser foreslår Valby Grundejerforening i 1930 et samarbejde mellem alle grundejerforeningerne i Valby og Vigerslev. Bestyrelsen sender tre af sine medlemmer til sammenlutningens repræsentantskab. Der holdes møder om etablering af skole, sporvognskørsel og betalingen for anlægsudgifterne til gas og el.

Bestyrelsen havde taget forbehold for, at kontingentet kunne betales tilbage, hvis generalforsamlingen i 1931 ikke ville støtte deltagelsen. Forslaget falder med én stemme. Det er ikke desto mindre en stærk tilhænger af det brede

samarbejde, som derefter vælges til ny formand. Forvalter S. Frier kommer til at tegne foreningen frem til 1941.

Posthus og apotek

Postomdelingen, som lå under Vanløse postdistrikt havde længe været utilfredsstillende. Morgenposten kom først mellem kl. 10 og 11. Postmesteren i Vanløse mangler mandskab. Der klages til Generalpostdirektoratet. Formanden opsøger hovedpostmesteren. Det havde været meningen at lægge et posthus i Ålholm-kvarteret, men direktoratet mangler penge. Foreningens ønske om at blive lagt ind under Valby imødekommes, dog uden væsentlige forbedringer.

Først i starten af 1935 synes det rigtigt at lysne. Folkebanken køber "Centrum", Valby Langgade 207, som kan rumme posthus såvel som apotek. Omdelingen er efterhånden fremskyndet med en time, og når posthuset kommer, er der udsigt til en første ombæring mellem kl. 8 og 9.

Der måtte også kæmpes for placeringen af apoteket. Der havde været stærke kræfter i gang for at få det henlagt til Damhustorvet. Nu konfererer S. Frier med formanden for Valby Handelsforening, og dennes Fællesrepræsentation henvender sig til ministeren. En komité med deltagelse af S. Frier sætter en underskriftindsamling i værk. 2.000 husstande med ca. 8.000 personer skriver sig på. Der bor nu ca. 15.000 mennesker i området omkring Ålholm. Præst, læge og skole støtter andragendet.

Der har været holdt lokal søndagsskole siden 1925. Ålholm Kirke indvies i 1939, og sognet bliver udskilt fra Timotheus sogn i 1941.

Sporvogne

Konkurrencen om de offentlige investeringer var hård og bliver ikke mindre af, at de vestlige naboområder i Rødovre udbygges. Men udviklingen fører også med sig, at ønskerne om ordnede transportforhold efterhånden indfries.

Da Harrestrup-konsortiet i 1913 præsenterede Københavns kommune for deres udstykningsplaner, stod sporvognskørsel ad "Remisevejs Forlængelse" (Valby Langgade) til Roskildevej på ønskelisten. Kravet måtte opgives, men går ikke i konsortiets glemmebog. De har interesser i Hendriksholmområdet og udvirker, at Kjøbenhavns Sporvejselskab i 1919 er parat til at forlænge linie 2 fra Langgade Station til Søholmgård (Ålholm Plads) mod betaling fra området grund ejerforeninger. Der skal svares straks. Bestyrelsen afviser tilbuddet "da man maa gaa ud fra, at Forlængelsen vil komme lige godt, hvad enten Foreningen yder Tilskud eller ikke".

Det kommer til at gå som forventet. I perioden 1921-27 kører en linie 19 fra Ålholm Plads. Den afløses i perioden 1927-38 af linie 15. Linie 2 bliver ved de store sporvejsomlægninger og -udvidelser i 1919 erstattet af linie 6, som i 1938 forlænges fra Langgade Station til Ålholm Plads.

Den lokale interesse for trafikforholdene samler sig i 1930'erne først og fremmest om etableringen af en tværlinie fra Husum til Valby. Den oprettes i 1938.

Først i 1949 – forsinket af krigen - bliver linie 14 forlænget til Ålstrupvej. Linie 14 bliver i 1965 afløst af linie 1, da 14 overgår til busdrift. Linie 1 overgår til busdrift i 1967. Den forlænges fra oktober 1996 til Rødovre.

KJARSTRUPVEJ 16

"Sammenslutningen i Vanløse og Omegn"

Arbejdet for etableringen af en tværlinie sker i "Sammenslutningen af Grundejerforeninger, Parcellforeninger og Vejlaug i Vanløse og Omegn", som blev dannet i 1931.

Samarbejdet med Valby Grundejerforening var samme år blevet underkendt af generalforsamlingen, men behovet for et bredt samarbejde bliver igen aktuelt, da Brønshøj-Vanløse kloakkens opland udvides i 1933.

Bestyrelsen deltager i maj 1935 i Vanløse-Sammenslutningens generalforsamling. Begejstringen er ikke udelt. Hvorfor ikke orientere sig mod syd til foreninger i Valby? Men visionen er faktisk at få samtlige foreninger fra Husum til Kalvebod Strand ind i foreningen.

Formanden S. Frier indtræder i Sammenslutningens bestyrelse. Udover trafikspørgsmålet bliver vurderingen til grundskyld ét af de vigtige indsatsområder. For at inddrage

en del af den værditilvækst, som skyldes det offentlige investeringer, skal stigningen i grundværdierne fremover beskattes med en procent, der er tre gange så høj som hidtil. Der skal udfyldes skemaer af den enkelte grundejer. Der afholdes møder for bestyrelserne for tilsluttede grundejerforeninger i forskellige sammenslutninger. Søholms bestyrelse beslutter at holde et medlemsmøde. Det bliver succes.

Også i de følgende år opnår Sammenslutningen en række resultater til glæde og gavn for mange: Skøjtebane på Damhussøen, bænke langs søen og læskure ved stoppesteder. Bestyrelsen bakker op bag disse initiativer, som ikke kun kommer parcelhusejerne til gode.

Det bliver imidlertid vanskelige tider. I efteråret 1940 henvender flere sig til formanden, for at han gennem Sammenslutningen skal arbejde for økonomiske lettelser.

Der er i Søborg og Gentofte startet en bevægelse med det formål at nedsætte kloak- og vejjudgifter, amtsstueskatter, kredit- og hypotekforeningsydelse o.l. Den 29. september er der møde på Damhuskroen. Formanden deltager.

Den 6. november 1940 er der bestyrelsesmøde i Søholm. Tiden er ikke inde til særbehandling af parcelhusejere. "Bestyrelsen tog Formandens Meddelelser om det livlige Arbejde for Lettelser i Afgifter til Efterretning, men udtaler samstemmende Mistro til det Grundlag hvorfra Arbejdet tænkes ført, det urigtige i at en enkelt lille Del af Samfundet faar særlige Lettelser samt at Lettelser som skitseret i Realiteten vil hjælpe den passive Kapital mere end den trængende Ejer."

Der er nedsat flere udvalg, som arbejder for lettelser. Sidst i januar 1941 kan formanden oplyse, at ét af disse har

KJÆRSTRUPVEJ 14

været hos ministeren for offentlige arbejder. Denne ville overveje et moratorium for afdrag på 1. og 2. prioriteter.

Det kan være svært at sige, om det er denne sag eller kritikken af formandens prioritering af det brede samarbejde, der vejer tungest i debatten på generalforsamlingen den 25. januar. Formanden nægter genvalg, mens samarbejdet i Sammenslutningen fortsætter mange år endnu.

Den nye formand ingeniør Fuglsang Frederiksen arbejder i Sammenslutningen for, at der kun skal søges lettelser for virkelig trængende ejere af enfamiliehuse, men påpeger samtidig "det vanskelige for ikke at sige umulige i at finde en retfærdig Grænse paa det fra Sammenslutningen angivne Grundlag". Han fortsætter med at forholde sig kritisk, men i foråret 1942 bliver han alvorligt syg. Tømrermester J.L. Jensen træder til som formand. De historiske begivenheder med folkestrejken sommeren 1943 og regeringens afgang sætter en stopper for så godt som alle aktiviteter.

Velstanden breder sig

I løbet af 1930'erne falder antallet af ubebyggede grunde kraftigt. Der er i 1934 28 grunde tilbage. I 1935 er tallet 16. Da et firma i 1936 vil uddele en byggebog til medlemmerne, konstaterer bestyrelsen, at næsten alle har bygget.

Der er ganske vist krise og arbejdsløshed, men mange håndværkere og mindre virksomheder har fremgang blandt andet takket være indførelsen af elektromotoren. I Søholm sker omlægningen fra 127 til 220 volt i 1935/36.

For gamle såvel som for nye husejere betyder fremgangen et nyt problem. De bliver også bilejere. Foreningens love forbyder, at vejene anvendes som parkeringsplads. Hvor skal garagen placeres? Vejene er nord-sydgående. I nordre skel vil den skygge for naboen. I søndre skel tager den lys fra ens egne gevækster. Villaservitutten er klar. Den fastslår, at udhuse må bygges helt ud i naboskellet, såfremt dette ikke er et udpræget nordligt skel.

Da spørgsmålet tages op på generalforsamlingen i 1930 anser et stort flertal denne inskrænkning for at være ganske rimelig. Formanden, læderhandler O. Ryding foreslår, at der skal indledes forhandling med Magistraten om adgang til mindre bebyggelse i nordre skel. Forslaget forkastes. Dette kommer til at sætte formand og bestyrelse i et dilemma.

Magistraten forlanger i oktober 1930, at formanden inden tre måneder nedriver den garage, som han har opført i nordre skel. Den vil kun forhandle om en servitutændring, hvis en sådan er vedtaget på foreningens generalforsamling. Der indkaldes derfor til en ekstraordinær generalforsamling.

Også andre har bygget i nordre skel med risiko for et påbud om nedrivning, og der er ingen, der føler sig kaldet til at bede formanden begrunde sin dystre forudsigelse af, at grundenes værdi vil forringes, hvis de utidssvarende bestemmelser angående bebyggelsen i nordre skel bibeholdes. I stedet drejes diskussionen ind på Magistratens forhandlingsvilje og beføjelser. Forslaget om at søge servitutten i nordre skel ændret bliver enstemmigt vedtaget.

Helt smertefrit kommer det nu ikke til at gå. Magistraten vil give tilladelse til mindre bebyggelser på højst tre meter, mod at der udstedes en deklaration, som skal være underskrevet af alle grundejerforeningens medlemmer. I august 1932 mangler stadig fire underskrifter. Deklarationen tinglyses uden anmærkning først tre år efter starten på sagen.

Endnu inden sagen om mindre bebyggelser i nordre skel er gået helt i orden, opføres der på Kjørstrupvej to bungalows i tidens stil - henholdsvis nord og syd for Langvad-dam - hver med plads til to familier. Bestyrelsen mener, det er i strid med villadeklarationen, hvorefter der på hver parcel kun må opføres en beboelsesbygning med to beboelseslag. Den holder dog lav profil af hensyn til de løbende forhandlinger med Magistraten og afsender først sidst i 1932 sin protest med en henstilling om, at foreningen i fremtiden tages med på råd i sager af lignende art. Bebyggelsen forringer kvarteret, mener man.

Magistraten lover som en reaktion herpå, at den i fremtiden vil høre Grundejerforeningen Søholm, inden den giver tilladelse til bebyggelser, der er i strid med servitutter og gældende vedtægter. Dette betragtes som meget betydningsfuldt.

En stiftelse for gamle damer

Det har ellers været småt med sejre, når der har været taget livtag med Magistraten. I november 1929 og i februar 1930 taber foreningen ved både by- og landsretten en sag mod Magistraten, der havde haft til formål at tvinge denne til at benytte sin påtaleret angående servitutbestemmelserne.

Anledningen er salget af de to nordvestligste grunde på Kjærstrupvej til Odd Fellow Ordenen, som her vil opføre en toetages bygning med mansard. Bygningen skal rumme en stiftelse for gamle damer. Spørgsmålet tages op på en ekstraordinær generalforsamling den 5. maj 1928.

Bestyrelsen med formanden V. Bartroff anbefaler en dispensation. De omliggende grundejere var spurgt og velvillige. En tegning og en situationsplan fremvises.

Meningerne er delte. O. Ryding mener, at det er forkert at give dispensation. For dem, der sælger er det en forretning. Man kan ikke godt nægte andre noget lignende. S. Frier spørger, om det ikke bliver en værdiforringelse for de omliggende grunde. Har man garanti for, at stiftelsen også kan bevares i fremtiden, eller kan den ved senere salg anvendes på en anden for foreningen uheldig måde?

Situationsplanen viser en bygning anlagt på den bageste grund op mod rækkehusene, den forreste er udlagt til have.

Bestyrelsen overlades at redigere deklARATIONEN med foreningens krav.

Byggesagen går sin gang. Odd Fellow Stiftelsen ved arkitekt Mandrup-Poulsen får en byggetilladelse i december 1928. Det viser sig nu, at Odd Fellow Stiftelsen hverken kan godtage foreningens krav om en garanti mod yderlige-

re bebyggelse og anden fremtidig anvendelse eller kravet om bygningens placering på den bageste grund.

Generalforsamlingen i februar 1929 modsætter sig enhver fravigelse. Situationen er fastlåst. Magistraten vil ikke tilbagekalde sin byggetilladelse. Kommunen henholder sig til, at der foreligger en skriftlig tilladelse fra naboen. Der indkaldes på denne baggrund til ekstraordinær generalforsamling den 22. maj 1929.

Mødet bliver den helt store vasken hænder. Naboen havde underskrevet på et tidspunkt, hvor der slet ikke havde foreligget nogen situationsplan. En sådan var først udarbejdet på opfordring af V. Bartroff. Formanden for Odd Fellow Hvile mener, at forudsætningen for, at foreningen er blevet ført bag lyset, er, at der først var bestemt en beliggenhed, og at man derefter havde sendt foreningen en anden plan. Dette er ikke tilfældet.

V. Bartroff mener, at det rigtigste havde været i sin tid at forkaste forslaget. Naboen må som den skadelidte part anlægge en eventuel retssag. Forsamlingen mener til gengæld, at Magistraten har overtrådt sine beføjelser ved ikke at tage hensyn til foreningens krav, der var en betingelse for dens givne tilladelse. Bestyrelsen skal forfølge sagen, herunder eventuelt med et sagsanlæg mod Magistraten.

Et forsøg på en mindelig ordning slår fejl. Bestyrelsen anlægger sag med påstand om, at Magistraten skal pålægges at opfylde alle de punkter, som foreningen havde stillet som krav for at gå med til bygningens opførelse.

Skuffelsen over den tabte sag er enorm på generalforsamlingen i 1930. Omkostningerne beløber sig til 900 kr. Et medlem gør indsigelse over størrelsen af sagførerens salær, som han finder for stort i betragtning af, at denne har tabt sagen. Nogle ønsker sagen ført videre til højesteret. Det undersøges, men kan ikke tilrådes.

Odd Fellow Hvile blev i 1997 en andelsboligforening.

Dirtrack ved "Kronprinsensvejs Forlængelse"

Blandt de lokale forlystelser er dirtrack-banen ved den planlagte forlængelse af Kronprinsensvej (Troels Lundsvej) på Frederiksberg. Området er oprindeligt udlagt til hundevæddeløbsbane. I 1929 holder motorfolket sit indtog.

Indkørslen til banen er fra Roskildevej. Når der er løb, bruges Sæbyholmsvej som smutvej fra Peter Bangsvej. Politiet anmodes om at udstationere en betjent. Der er sjældent én til overs. Heller ikke dirtrackbanen har mandskab til dette formål, og politiet tillader ikke opsætning af skilte med gennemkørsel forbudt.

KB-hallen på de Poulsen'ske grunde

Et lyspunkt er opførelsen af KB-hallen i 1937/38. Ikke mindst fordi byggeriet betyder en lettelse af foreningens forrentning af hovedkloakken i Langvaddam.

Bestyrelsen sætter en af sine suppleanter, ingeniør Fuglsang Frederiksen til at undersøge konsekvenserne. Han fremskaffer tegninger over arealet fra Peter Bangsvej over boldbanerne til Langvaddam. Tegningerne bekræfter, at der er foretaget manipulation med det formål at komme uden om bidragspligten til hovedkloakken i Langvaddam.

Bestyrelsen gør Magistraten i København opmærksom på forholdet og tidligere løfter om at være opmærksom på sagen. I sommeren 1938 forhandler Frederiksberg og Københavns kommuner om kloaksagen. Frederiksberg overtager forrentningen fra december termin 1938.

Det gør godt, men tilstrømningen til KB-hallen gør det sværere at komme med sporvognen ad Peter Bangsvej.

Sølvbryllupskvarteret

De forskellige byggeperioder i 1920'erne og 1930'erne med indflytning af unge familier med børn har givet en vis aldersspredning i bebyggelsen. Nogle af husene var fra starten indrettet til at kunne rumme to familier, andre bliver det hen ad vejen i takt med, at husstandene skrumper ind. Krigen og nedgangen i boligbyggeriet skaber en ny situation med udbredt bolignød. Den bekæmpes ad frivillighedens vej gennem statslån til blandt andet ombygning af ældre ejendomme med det formål at tilvejebringe flere lejligheder. Ordningen kommer til at gælde frem til 1958.

Nybyggeriet og ejerskifter gør det i 1940 nødvendigt med et nyt oplag af foreningens love, som i denne anledning revideres. Ændringerne afspejler, at alle veje og kloakker nu er fuldt etablerede, og at forpligtelserne i forhold til de oprindelige købekontrakter er opfyldt.

Krigens problemer

Krigen og de hårde vintre skaber særlige problemer. Mørklægningen gør det risikabelt at færdes på vejene. Hegnet i svinget Langvaddam/Ålstrupvej påkøres flere gange. I 1944 opnår formanden, tømrermester I.L. Jensen tilladelse til, at hver ejer ud for sin dør må anbringe en 15 watt pære beskyttet af et cylindrisk rør som for eksempel en ½ kilos ærteåse eller en særlig godkendt skærm.

Vandledningerne ligger sine steder kun 75 cm under vejbanen, og rørene på Sæbyholmsvej ved Langvaddam

sprænges gentagne gange. Vandværket vil ikke betale skaderne. Ledningerne er nedlagt efter de fremsendte længdeprofiler af vejbanen, men disse var blevet ændrede, da man på dette sted havde afgravet et lag jord for at skaffe fyld til de ændringer i kotehøjden på Ålstrupvej, som var en følge af anlægget af jernbanen.

Rent praktisk klares frostproblemet nu ved, at grundejerne på det pågældende vejstykke får besked på at lade en hane i kælderen løbe med en tynd stråle.

Forbedringer af Langvaddam og måske også knaphed på benzin og brændsel optager i øvrigt sindene. Der stilles i 1944 forslag om anlæg af en cykelsti til Ålholmvej og om fældning af alléen for at give plads til en beplantning med enkelte fritstående grupper af spinklere træer. Politiet mener dog, at der ikke er behov for en cykelsti, og stadsgartneren vil kun gå med til en rationel udtynding af kronerne.

Der har i alle årene været et tæt samarbejde med det lokale politi personificeret ved overbetjent Fuglebjerg. Forslag om tilsyn ved private vagtværn har ganske vist været oppe før, men det er først efter, at politiet er interneret den 19. september 1944, at spørgsmålet bliver aktuelt.

Børnehjemmet Solliden

Alle har lært noget af Odd Fellow Hvile-sagen. I starten af 1939 modtager foreningen fra arkitekt Bruus Jensen en anmodning om billigelse af opførelse af en villa til brug for et børnehjem for højst 20 børn i alderen 2-16 år. Formanden S. Frier opfatter det som en høflig hensyntagen, som foreningen kun har krav på i relation til brevveksling om servitutter med Magistraten. Det er alene bygningens anvendelse, der muligt kan kræve dispensation fra servitutternes paragraffer om støjgener. Egentlig er det et grænsetilfælde, som Magistraten alene ville kunne træffe beslutning i.

Nabotilladelser indhentes ved, at medlemmer af bestyrelsen og arkitekten sammen henvender sig til disse. Bruus Jensen giver løfte om at opfylde alle foreningens krav om udstedelse af deklARATION om støj og indhegning m.v. Først derefter forelægges byggeriet generalforsamlingen i 1939.

Til trods for indsigelser fra en fremtidig genbo giver generalforsamlingen sin tilslutning til sagen "for at holde paa de Resultater og Garantier der alt var opnaaede".

Børnetallet forhøjes efter aftale i 1958 til 23.

117 – 116 – 118 matrikelnumre

Den store fordragelighed udstrækker sig dog ikke til umiddelbart at omfatte de to dobbelte bungalows på Kjørstrupevej. Fortørnelsen er stadig stor over, at hensigten her havde vist sig at være den at dele matrikelnumrene, så det halve hus med grund kunne sælges fra. I 1946 afviser bestyrelsen en ny anmodning om udstykning af Kjørstrupevej 15. Efter endnu en anmodning i 1949 henvises spørgsmålet til diskussion på årets generalforsamling.

KJØRSTRUPEVEJ 56 • SOLLIDEN •

Nu er der stemning for en opdeling på visse betingelser, der blandt andet betyder, at ejendommens udseende ikke må forandres ved tilbygninger af nogen art, og at grundejerforeningen ikke i fremtiden forpligtes til at anlægge kørevej til den bageste matrikel.

Stort set de samme betingelser med undtagelse af forbuddet mod tilbygninger kommer i 1965 til at gælde for opdelingen af Kjørstrupevej 17.

Alle ejerne af de opdelte grunde er medlemmer af Søholm med samme rettigheder og forpligtelser som de øvrige. Da antallet af parceller ved sammenlægningen af matriklerne for Odd Fellow Hvile var reduceret fra 117 til 116 bliver antallet af medlemmer efter opdelingerne 118.

God vilje og lav profil

Hverdagen er ellers præget af alle de små og større opgaver, som med vekslende nidkærhed er blevet varetaget af skiftende bestyrelser: almindelig vejvedligeholdelse, tilsyn med renholdelse af vejene sommer og vinter, naboklager over hundegøen, hanegal og bladfald, hvor diplomati efter formlen: "God Vilje finder Vej frem" søges praktiseret.

Problemerne fra før krigen dukker imidlertid så småt op igen. KB-Hallen bliver rammen om utallige boksestævner, og tilskuerne bliver stadig mere motoriserede. Parkeringen går især ud over Ålstrupvej. De værste syndere anmeldes og må i 1948 modtage bøder på 30 kr. hver. Men lige meget hjælper det. Det aftales i 1950 med politiet, at der skal henvises til parkering på Peter Bangsvej, før der henvises til parkering på Ålstrupvej langs banen. Parkeringen breder sig i 1960'erne til Sæbyholmsvej. En aften i 1962 tælles der 86 biler på Ålstrupvej og 36 på Sæbyholmsvej.

Politiet tilkaldes gentagne gange, men ellers går man efter 1960 stille med dørene for ikke at risikere krav om vejudvidelser, hvad der er forlangt i andre foreninger med tilsvarende problemer.

Færre private opgaver

Det lægger også en dæmper på de stadig hyppigere klager over støj fra boldspillende børn, at kommunen i 1962 går aktivt ind i etableringen af nye legepladser. I følge en bladmeddelelse skal der indrettes 43 nye. Langvaddam nævnes udtrykkeligt som en mulighed. Fodboldspil er populært overalt på fælles anlæg, og politiet foreslår i øvrigt indhegninger med uaflåst låge, når der klages.

SÆBYHOLMSVEJ 22

Generationsskiftet i Søholm er ved at være en kendsgerning. De mange nye medlemmer er flyttet ind i et kvarter, hvis opbygning de ikke har del i, og hvor løsningen af mange opgaver er overgået til kommunale eller halvoffentlige instanser. Bortkørslen af dagrenovationen bliver ved kommunens foranstaltning overgivet til Grundejernes Renholdningsselskab i 1964, og dermed er der i det væsentlige kun vejenes vedligeholdelse og tilsynet tilbage.

Interessen for foreningens virke er helt på nulpunktet, da overlærer Hans Hansen i 1967 afløses af advokat Ove Hansen på formandsposten. Kun 10 medlemmer er mødt frem på generalforsamlingen.

Et nutidigt bomiljø

Endnu engang bliver det på en generalforsamling foreslået at lade vedligeholdelsen af vejene overgå til kommunen. Denne gang i 1964.

Hver gang en overdragelse er kommet på tale, har der været tale om en situation, hvor enten vejene har været i så god en stand, at det bedst kunne betale sig at lade være, eller hvor de har været i en sådan forfatning, at der er stillet betingelse om så omfattende forudgående forbedringer, at det har været økonomisk umuligt.

Bestyrelsen har asfalteret Sæbyholmsvej i 1960 og Ålstrupvej i 1962. Bestyrelsen vælger på generalforsamlingen i 1965 at stille forslag om også at asfaltere Kjærstrupvej. Forslaget vedtages enstemmigt, og en overdragelse er ikke længere aktuel.

Gamle og nye samarbejdspartnere

Interessen for foreningsarbejdet er ikke særlig stor, hverken i Søholm eller i andre grundejerforeninger. Som en følge af den stigende kommunale indblanding i starten af 1960'erne forsøger man sig nu med forskellige modspil.

Tilknytningen til "Sammenslutningen af Grundejerforeninger i Vanløse og Omegn" er fortsat siden 1931. Søholms formand fra 1959-67, overlærer Hans Hansen er kasserer i samme. Den 29. april 1963 foreslår Vanløsesammenslutningens bestyrelse på en ekstraordinær generalforsamling et mere intimt samarbejde, en slags sammensmelt-

ning af foreningerne, som atter ved medlemskab af en endnu større sammenslutning skal kunne øve indflydelse over for myndighederne i spørgsmål af fælles interesse. Forslagene bliver forkastede. De er uklare og bliver dårligt og usagligt forelagt.

Fiaskoen får bestyrelsen til at interessere sig for at søge indflydelse ad andre kanaler. En ny bevægelse af parcelhusejere er i anmarch. Det er "Sammenslutningen af Parcelhusejerforeninger af 1965", som Søholm i 1966 indmeldes i. Foreningen var startet på baggrund af "vrøvlet" i spørgsmålet om dagrenovationen, og man knytter store forventninger til resultaterne.

Man udmelder sig derfor i 1969 af Vanløsesammenslutningen, da denne er "nærmest død", og da ingen på generalforsamlingen samme år reagerer på bestyrelsens overvejelser herom. Samme år skrider man også til udmeldelse af Københavns Grundejerforening, som nu også optager medlemmer af ejerlejligheder. Parcelhusejerne har kun 13 af i alt 55 styrelsespladser.

Det er imidlertid ikke københavnske forhold men generelle spørgsmål om nedsættelse af ejendomsskatter, forhøjelse af standardfradrag og bortfald af brandbidrag, der kommer til at præge arbejdet i Parcelhusejersammenslutningen.

Uenighed om målene fører i 1972 til et formandsskifte og dannelsen af en landssammenslutning, som i 1973 har 7.000-8.000 medlemmer. Det er en broget flok, og Søholm udmelder sig, da strukturen i 1975 ændres, så landssammenslutningen opdeles i fire grupper med ejendomme, ejerlejligheder, parcelhuse og fritidshuse.

Sommerfester og et godt nærmiljø

Det er nye tider. I 1974 foreslår et medlem, at der skal afholdes en sommerfest for at få bedre forbindelse medlemmerne imellem. Forslaget får stor tilslutning blandt de 17 fremmødte medlemmer. Der nedsættes et festudvalg. Formanden, advokat Ove Hansen søger polititilladelse til udskænkning af stærke drikke, men foretagendet løber ud i sandet, da foreningen ikke kan gå ind i finansieringen. Løsningen bliver den model med tilmelding og forudbetaling, som har været anvendt siden 1978.

Skiftende festudvalg har i perioder af nogle år lagt store kræfter i afviklingen af sommerfesterne på Langvaddam, hvor der gerne har deltaget op til et par hundrede personer. Her har nye familier kunnet mødes med gamle medlemmer under hyggelige former ofte til ud på natten.

SÆBYHOLMSVEJ 25 · MOD LANGVADDAM ·

Det er blevet til enkelte år med aflysninger, enten på grund af sammenfald med EM i fodbold, eller fordi der ikke har været frivillige nok til det praktiske.

Det sidste er ikke tilfældet i 1979, hvor festudvalget kommer til at bestå af syv medlemmer. Der er mødt 40 medlemmer op på generalforsamlingen, der på dagsordenen for første gang har etablering af hastighedsdæmpende foranstaltninger.

Det store fremmøde med mange nye medlemmer og de fremtidige planer danner baggrund for en ny praksis med udsendelse af maskinskrevet referat til medlemmerne og for, at der produceres en særlig folder med nyttige oplysninger til nytilkomne. Den ligger klar i 1980.

Informationsindsatsen er i de senere år forstærket med udsendelse af nyhedsbreve efter behov.

SÆBYHOLMSVEJ 26 · MOD LANGVADDAM ·

Stillevejsområde – første akt

Bestyrelsens oplæg til generalforsamlingen i 1979 om etablering af stilleveje omfatter Sæbyholmsvej såvel som Kjarstrupvej og Ålstrupvej. Magistraten har i 1978 afslået foreningens ansøgning om fartbegrænsning eller ensretning på Sæbyholmsvej, men henviser til, at man kan benytte den nye bestemmelse i færdselsloven om omdannelse til stillevej med bump og/eller vejindsnævringer og 30 km/t.

Sæbyholmsvej bliver i udstrakt grad brugt som gennemkørselsvej. Der er siden sidst i 1960'erne nægtet opsætning af advarselsskilte med "Legende børn" på både Sæbyholmsvej og Kjarstrupvej.

Bestyrelsens forslag om at søge tilladelse til etablering af et stillevejsområde vedtages med overvældende majoritet blandt de 34 fremmødte.

På generalforsamlingen i 1980, hvor 65 medlemmer er til stede, orienteres disse om et projekt med fire udsparringer i kørebanen på Sæbyholmsvej. Dette forudsætter, at der på vejen er et stort flertal for forslaget, som desuden kræver godkendelse på en kommende generalforsamling. Udgifterne skal fordeles på alle foreningens medlemmer.

Der stilles forslag om, at Ålstrupvej også gøres til stillevej. Bestyrelsen vil overveje også at ansøge herom. Efter en skriftlig afstemning blandt beboerne på vejen opgives det imidlertid at trafiksanere denne.

Forslag og overslagstilbud behandles på generalforsamlingen i 1981. Inden forslaget om Sæbyholmsvej som stillevej skal drøftes, stilles forslag om, at foreningen efter ansøgning fra pensionister blandt medlemmerne skal kunne yde tilskud til udgiften til stillevej. Det vedtages. Forslaget

om Sæbyholmsvej som stillevej vedtages med kvalificeret flertal efter foreningens love. 49 er for, 30 er imod.

Arbejdet gennemføres i 1981. Af de ni pensionister, der søger om tilskud, har to sådanne indtægts- og formueforhold, at bestyrelsen yder et tilskud på 75% af udgiften.

Forventningerne om et samlet stillevejsområde er ikke blevet indfriet. På generalforsamlingen i 1983 opfordres bestyrelsen til også at etablere stillevej på Kjarstrupvej. I 1984 ligger forslaget klar. 32 er mødt op. Stemmerne fordeles sig med 16 for og 16 imod. Forslaget bortfalder.

Det viser sig i øvrigt nu, at udsparringerne på Sæbyholmsvej ikke virker efter hensigten. De er ikke brede nok til, at man behøver at sætte farten voldsomt ned. Bestyrelsen ønsker at gøre dem bredere, men da bump i 1985 nu også godkendes som fartbegrænsning, er det sådanne, der supplerende sættes i værk. Og med god effekt.

SÆBYHOLMSVEJ 30-32-34 • STILLEVEJ •

Anden akt

Til generalforsamlingen i 1990 stiller en gruppe medlemmer forslag om at nedsætte en arbejdsgruppe med henblik på at etablere stillevej på Kjærstrupvej. Forslaget udvides på generalforsamlingen til også at omfatte stillevej på Ålstrupvej og Langvaddam.

Det bliver positivt modtaget. Man har ellers forberedt sig på at imødegå en situation som i 1984. Der er indhentet fuldmagter blandt beboerne på Kjærstrupvej og Ålstrupvej. Ved afstemningen er ingen imod og kun nogle få af de 50 repræsenterede parceller undlader at stemme.

Arbejdsgruppen nedsættes med personer fra alle vejene. Denne og bestyrelsen mødes i foråret 1990 og drøfter den tekniske udformning, supplerende bump på Sæbyholmsvej og en etapedeling.

I maj indhenter bestyrelsen tilbud på en etapedelt løsning med 12 bump og 2 plateauer i Langvaddamkrydsene. Der er endnu kun tale om en skitse med en række uløste tekniske problemer.

Utålmodigheden er stor. Arbejdsgruppen fremkommer den 20. oktober med forslag om to løsningsmodeller, hvoraf den ene omfatter samtlige veje og to fortovsplateauer, mens den anden alene omfatter Ålstrupvej og Kjærstrupvej uden plateau. Skitseprojektet forelægges en ekstraordinær generalforsamling den 18. november 1990.

Indkaldelsen sker med forelæggelse af stillevejsprojekt og afstemning som eneste punkt på dagsordenen. Beslutningen i februar vedrørte nedsættelse af en arbejdsgruppe med henblik på udarbejdelse af stillevejsprojekt, uden at det blev gjort klart, om beslutningen var det samme som en

principiell tilslutning. På opfordring af de fremmødte går dirigenten med til, at det først konstateres, om der i det hele taget er et kvalificeret flertal for et stillevejsprojekt.

Initiativtagerne bag projektet har igen været aktive og indhentet fuldmagter. 43 parceller er repræsenteret ved personligt fremmøde, 47 ved fuldmagter, hvoraf de 31 er udformet som standardskrivelser med mandat til at stemme for stillevej, den ene eller den anden model. Afstemningen viser et kvalificeret flertal på 58 for et stillevejsprojekt. Der stemmes derefter om de to modeller, hvor forslaget med plateauer til i alt 180.000 kr. vedtages med et simpelt flertal på 48 stemmer. Der er 34 stemmer for forslaget med bump på Kjærstrupvej og Ålstrupvej.

Tredje akt

Den organiserede indsamling af fuldmagter får konsekvenser. Til generalforsamlingen den 17. februar 1991 stilles forslag om at begrænse fremmødtes adgang til at stemme efter fuldmagt. Kun 49 parceller er repræsenterede, heraf 19 ved fuldmagt. Forslaget til ændringen af vedtægten udgår på grund af fremmødet, men vedtages på den ekstraordinære generalforsamling den 21. april 1991. Her benyttes den frie adgang til at stemme ved fuldmagt for sidste gang. 42 parceller er repræsenterede, heraf 25 ved fuldmagt.

Initiativtagerne bag stillevejsprojektet har den 17. februar fået to repræsentanter indvalgt i den bestyrelse, der nu har ansvaret for at føre beslutningen ud i livet.

Det i hast skitserede projekt viser sig imidlertid ikke at være uden problemer. Myndighedsbehandlingen viser i august, at det er tvivlsomt, om økonomien for det vedtagne

projekt kan holde. Der er blandt andet ikke taget højde for etablering af et par brønde og for nødvendig hegning.

Bestyrelsen redegør for situationen den 14. oktober 1991. 72 parceller er repræsenterede. Der skal stemmes om at gennemføre de godkendte elementer i første etape. Dirigenten mener, at der skal 3/5 nej-stemmer for at forkaste forslaget. Ikke alle er vant til at stemme efter fuldmagt og får ikke i første omgang stemt som fuldmagtsbærere. Det rettes der op på. Der er 36 stemmer imod og 35 for. Mere end halvdelen er imod, men altså mindre end 3/5. Forslaget er vedtaget.

Hverken bestyrelsen eller medlemmerne er enige om, hvordan resultatet skal fortolkes. Den 4. november 1991 kræver 20 medlemmer en ekstraordinær generalforsamling indkaldt med udtalelse af mistillid til bestyrelsens flertal.

Da de syv bump stort set svarer til løsningsmodel 2, tolker bestyrelsen i en redegørelse af 12. november 1991 modstanden som en principiel modvilje mod stillevej, og hverken som en reaktion på de ændrede forudsætninger eller som et juridisk problem.

På den krævede generalforsamling den 18. november 1991 erklærer formanden imidlertid, at bestyrelsen i tilfælde af en tillids erklæring vil bede en advokat om en juridisk vurdering af grundlaget for at iværksætte/ikke-iværksætte første etape af stillevejsprojektet. Ved afstemningen afgives 86 stemmer. 54 stemmer er for en tillids erklæring, 32 er imod.

Det bliver professor, dr.jur. Preben Stuer Lauridsen, der bedes om en vurdering. Svaret foreligger den 20. december 1991. Konklusionen er, at bestyrelsen juridisk er forpligtet

ÅLSTREUPVEJ 23-25-27

til at gennemføre forslaget med plateauer, som kun kan omgøres med kvalificeret majoritet.

Bestyrelsen opgiver at arbejde videre med plateauerne under henvisning til, at den visuelle idé går tabt med kravene om hegning. Men har bestyrelsen da ikke pligt til at udføre de to plateauer inden et givet tidspunkt? I februar 1993 pålægger generalforsamlingen bestyrelsen at afholde en ekstraordinær generalforsamling om dette spørgsmål.

Den eneste udvej er en nedstemning med kvalificeret flertal. Det lykkes til sidst. I 1994 etableres de to ekstra bump med plantehuller på Sæbyholmsvej. De beplantes i 1995. Stillevejsområdet i Søholm er omsider færdigt.

Ret og rimelighed

Foreningsdemokratiet kan være en kilde til kiv og splid, men det kan også være en styrke. Det giver nogle fælles spilleregler, og det er bedre rustet end det enkelte medlem til at følge en sag til dørs over for diverse myndigheder.

I 1993 starter en sag om hønsehold som følge af en naboklage og lovenes bestemmelse om miljøgener fra husdyrhold. Kommunens ejendomsdirektorat giver påbud om ophør med udgangspunkt i planlovgivningen. Klagenævnet under Naturstyrelsen ophæver det, fordi der er brugt en forkert paragraf, men uden at skele til villaservitutterne.

Formanden V. A. Jakobsen ønsker retstilstanden afklaret, men Naturstyrelsen vil ikke genoptage sagen. Heller ikke kommunen vil foretage sig yderligere, selv om den har påtaleretten efter servitutterne. Høns i beskedent omfang opfattes som kæledyr. Gener heraf må forelægges Miljøkontrollen. Der henvises i øvrigt til civilt søgsmål.

Det sker ikke. Til gengæld må Søholm selv i retten. Kommunens vejafdeling har i 1994 udbedret to forsænkninger, der er opstået ved regnvandsbrønde på Sæbyholmsvej. Bestyrelsen har betinget sig at blive underrettet, hvis arbejdet vil beløbe sig til mere end 10.000 kr. Der modtages to opkrævninger på henholdsvis 8.000 kr. og 9.000 kr. De anses for altfor store. Foreningen gør indsigelse og indbetaler 12.500 kr. (moms inkl.).

Kommunen sender sit krav til inkasso. Til trods for at Søholm fastholder at være ansvarlig for vejreparationen, gøres kravet gældende over for de to berørte grundejere. De indstævnes for byretten. Situationen har været forudset, og man sørger for, at foreningen medindstævnes som part.

Efter to indledende retsmøder procederes der den 31. oktober 1996 med det resultat, at byretten tilkendegiver, at kommunen skal hæve sagen og betale omkostningerne.

Fremtidsrettet udbygning

Søholms område er igennem de senere år gjort klar til at gå ind i næste århundrede som et tidssvarende boligområde. Elkabler blev nedgravet i 1995 og hybridnet i 1996. I 1997 kom den længe ventede fjernvarmeforsyning.

Søholm og vores nabo Saxhøj mod vest er efter eget ønske fra 1. januar 1998 igen en del af Valby og af Ålholm, hvor der i 1997 er oprettet nye fritidsinstitutioner, og skolen moderniseres. Selv om mange visioner aldrig er blevet til virkelighed, kan vi nok være tilfredse med resultatet.

År 2018

Der er ingen grund til at tro, at udviklingen i Søholm vil stoppe nu. Den brogede mangfoldighed af hustyper fra mange epoker vil fortsat tiltrække et bredt udsnit af husstande. Dynamikken vil være sikret. Det gamle naboskab til jernbanen og Ålholm er en kilde til nye udfordringer. Godsbanen bliver måske en ringbane med regional funktion. Bydelsforsøget i Valby giver os igen nærhed til de besluttende instanser. Vil vi genvinde fordums kompetence? Vil vi berige fritiden med ny brug af lokale institutioner?

Om 20 år er foreningens medlemmer måske en del af nye netværk baseret på informationsteknologi. Ingen ved, hvordan vedtægterne så ser ud. Forhåbentlig vil debatten og engagementet leve videre.

Tak til alle dem, der hidtil har bidraget til vores historie.

Et øjenvidne fortæller

Det var en afhøstet bygmark omkranset af grøfter, som mødte øjet i 1918, da den femårige Georg Sand Christiansen første gang så "Søholm" fra stangen på sin fars cykel, og fra tømrer Christiansens grund midt på "Anden Vej" – Sæbyholmsvej 32 - var der vidt udsyn til næsten alle sider. Mod vest Damhussøens vandspejl, mod nord Grøndalsåen og græssende køer fra Bogholdergården, og mod syd dampen fra toget mod Roskilde. Kun mod øst en skov af træer. Det var Poulsens planteskole.

Familien boede på Frederiksberg. På vejen derud lå der ikke et eneste hus mellem Dalgas Boulevard og Ålstrupvej.

- Jeg tror, det var anden eller tredje gang, jeg var med derude, at der var lagt en stribe slagter på vejene, siger Georg Sand. Ellers var der bare hamret en række pæle ned. I den første tid hentede vi vand på Søholmgård. Senere blev der lagt vandrør oven på jorden, og vi fik en vandpost.

- Min far byggede selv det sommerhus, som vi havde i de første år. Ude foran var der en græsplæne med en flagstang. Mod vejen var der stakit og et staudebed.

Sommerhuset blev solgt og flyttet til en anden kolonihave, da det nuværende hus blev bygget i 1923.

- Vi så på flere udkast fra arkitekt Jesper Ejsing. Han havde opgaver for den entreprenør, som min far var ansat hos. Der var et forslag med spir og kviste, som jeg syntes var særlig spændende. – Men det var dengang moderne med halvvalmede tage, så sådan blev det.

SÆBYHOLMSVEJ 32

Huset var praktisk indrettet med tre værelser på første sal. Georg kom til at bo i det, der på planen hed "Skabeværelse". Her havde han også sine fisk og slanger, hvad der vist ikke vakte udelt begejstring.

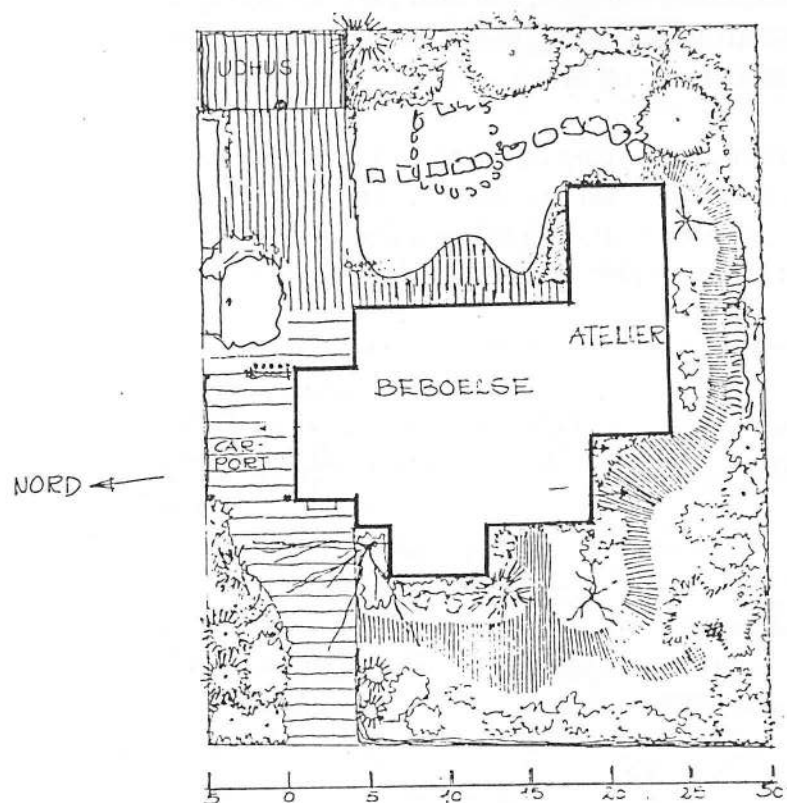
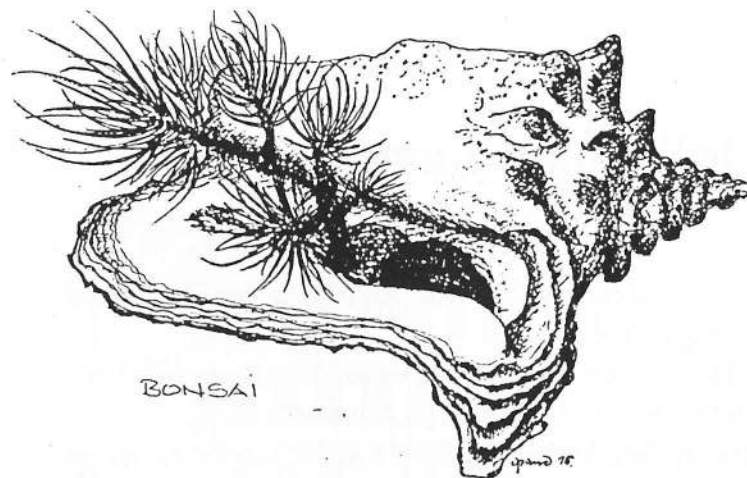
Der var fire børn i familien og i det hele taget mange børn i området. Når planteskolen var lukket, gik turen over for at hente bambusstænger til spyd. Der blev fisket gedder i Damhussøen. Ellers boltrede børnene sig på Statsbanernes arealer.

- Pludselig en dag begyndte det at rumle. Det var en dampdrevet gravko, der var gået i gang med at grave ud til banen. Der var lagt skinner til Godthåbsvej. Jorden blev kørt væk i tipvogne trukket af et lille lokomotiv. Så snart arbejderne gik hjem, var vi på pletten. Lokomotivet var endnu så varmt, at vi kunne sætte damp på. Vi kørte så med det, men det blev kun til nogle få meter.

Drengetidens "Skabe-Værelse" og de øvrige rum på førstesalen blev i 1934/35 bygget om til en selvstændig lejlighed med adgang fra et trappehus, og der blev indlagt centralvarme. Georg Sand havde stiftet familie. Da faderen blev alene byttede generationerne etage. I dag er førstesalen udlejet.

Omkring 1950 kom der endnu en knopskydning til huset i form af et atelier. Det blev lagt med ryggen mod det sydlige skel. Det store glasparti mod nord vender ud mod baghaven, som præges af Georg Sands store hobby: bonsai, den traditionelle japanske havekunst med langsomtvoksende dværgtræer.

Sands japanske have trækker besøgende til fra nær og fjern. Den er en nøje beregnet tilfældighed, et stykke arrangeret vild natur med mange mindre "rum", og hvor man fornemmer "noget" henne om hjørnet. Det hele lever uforandret, som om det altid har været der. Der knytter sig en egen indstilling og en omhyggelig indsats til denne kunst.

De lollandske navne

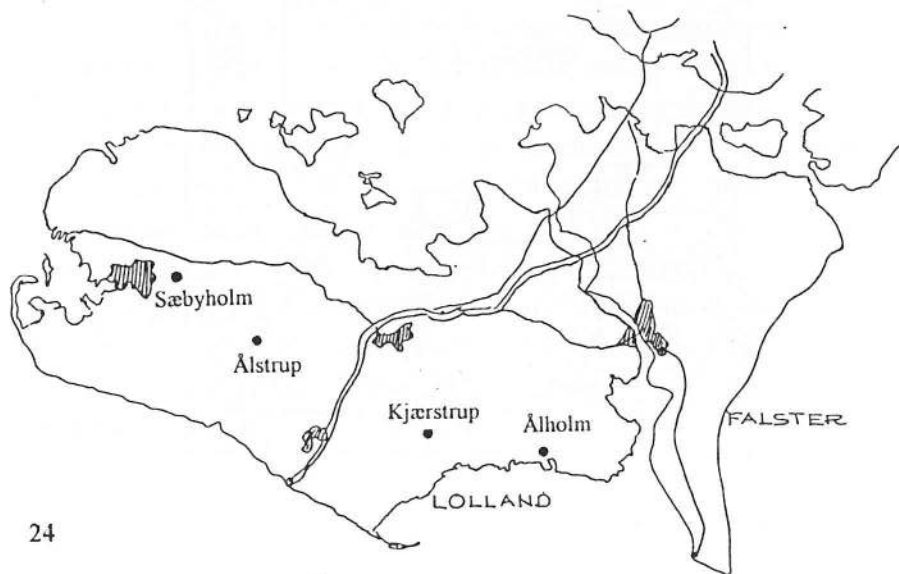
Mange veje i kvarteret omkring Ålholmvej er opkaldt efter lollandske godser og byer.

Så det er en af de smukkeste egne i Danmark, som har stået fadder til vores lille plet på Danmarks kort.

Store smukke lindealléer fører syd for Maribo til godset Kjærstrup eller Kærstrup, som det hed engang. Og kører man fra Maribo mod Nakskov, kan man med små omveje passere Ålstrup og Sæbyholms godser. De er i privateje, er omgivet af store haver og skove, søer, små landsbyer og kirker.

Alle godserne har en lang og broget fortid, så man mærker historiens vingesus, når man læser herom.

Trap's Danmark og forskellige herregårdssamlinger fortæller deres historie – her er lidt af den:

Sæbyholm

Storstrøms Amt, Halsted sogn. Hovedgaard

Hovedbygningen er et trefløjet anlæg i én etage med frontispice. Den er bygget i 1856.

Godsets historie går tilbage til 1350, hvor det blev skænket til Halsted Kloster og derefter til Valdemar Atterdag, som måtte pantsætte det, som han gjorde med mange andre godser. Det blev dog indløst af dronning Margrete I i 1401.

Fra 1500 var det kroningsgods, som blev bortforpagtet, men de forskellige slægter synes at være glade for stedet, for der blev købt gårde og jord, opført nye bygninger, blandt andet af en herremand ved navn Borkvard Rud i 1600-tallet.

I 1815 oprettedes grevskabet Hardenberg-Reventlow, som det kom til at være en del af. Nu om dage er det under Krenkerup gods.

En del af jorden blev udstykket til husmandsbrug i 1925.

Kjærstrup

Storstroms Amt, Fuglese sogn. Hovedgaard

Hovedbygningen er opført i 1765 som en fløj i to etager med høj kælder. Taget er blåglaseret tegl med afvalmede gavle. På nordsiden er opført et tårn med laternespir fra 1808. Bygningen er opført i bindingsværk, men i 1836 blev den skalmuret og fremstår nu som et hvidkalket hus.

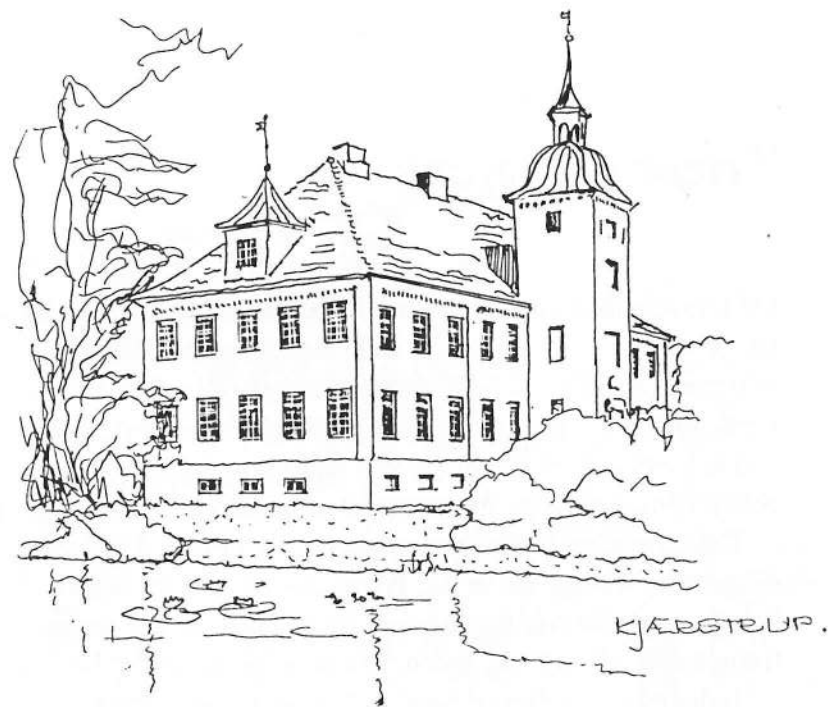
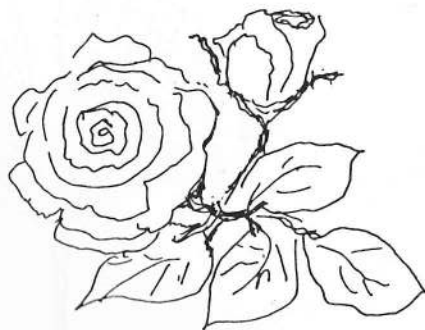
Hovedbygningen er omgivet af vandgrave, og den gamle vindebro blev i 1914 afløst af en stensat bro.

Der findes i bygningen rester af kælder og murværk fra renaissanceen.

Haven er på to tønder land og blev i sin tid anlagt som en barokhave – der er stadig elementer i haven fra den tid.

Skovene omkring godset har en del 600-800 årige egetræer, og der blev i slutningen af 1700-tallet plantet fyrretræer, hvoraf en del stadig findes.

Der går sagn om Kjærstrups oprindelse. Det er omtalt allerede i 1100-tallet. Ejerlisten er lang og meget interessant. Kendte slægter har været herrer på godset, har købt mere land og gårde, og navne som Mule, Gøye, Skeel, Friis, Schack og Raben har rod i den danske historie.

Ålstrup

Storstroms Amt, Landet sogn. Hovedgaard

Hovedbygningen er i én etage, opført med egebindingsværk og med tag af tegl.

Den eksisterende fløj er opført i 1700-tallet, men den indeholder rester af hvælvede kældre fra et anlæg omkring 1600.

Bygningen er omgivet af voldgrave og ligger i en meget stor have med gamle kastanje- og egetræer.

Godsets historie kan føres tilbage til 1400-tallet. Det har tilhørt slægter som Grubbe, Friis og Reventlow.

En del af jorden blev i 1928 udstykket til husmandsbrug.

Træer på vejene

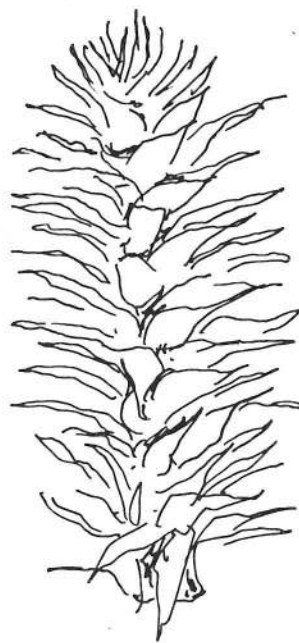
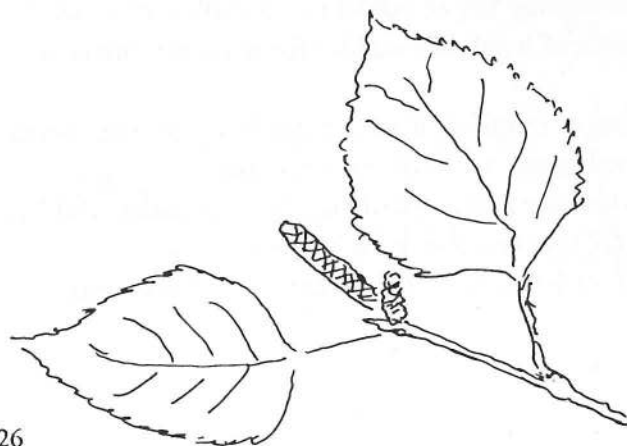
De første Søholmere havde travlt med at anlægge deres have og plante træer, buske og hæk. Især blev der plantet store træer. De står som høje, flotte træer, der giver vejene en karakteristisk profil og har lys og god plads omkring sig.

De kæmpestore blodbøge ved Kjærstrupvej 5, 30 og 60, Sæbyholmsvej 25 og Ålstrupvej 3 er nu blevet fredet.

Bøgetræer og birketræer markerer sig i forhold til bygningerne. I mange haver har fyrretræer nu nået en højde, der giver problemer for naboer. Til gengæld er der her en livlig trafik af fugle og egerne, der har et godt sted at bo.

Indgangen nordfra til Sæbyholmsvej kranses af kastanietræer – og langs banen ved Ålstrupvej har vi en tæt grøn væg af træer og blomstrende buske.

Vores ”allé” Langvaddam står med en stolt række bornholmske røn, som i forsommeren har hvide blomsterklaser – og kigger man videre ud over Ålholmvej fortsætter den med japanske kirsebærtræer – et smukt syn om foråret.

Men der er også sjældenheder blandt vore træer:

Vandgranen. Indtil dette århundrede havde man troet, at den var uddød, da den kun var fundet i tertiære aflejringer og forsteninger. Men i Kina fandt man levende eksemplarer – i sig selv en fantastisk historie. Der blev så fordelt frø herfra til botaniske haver og til private haver. Og således findes vandgranen, et smukt kegleformet træ, også i vort område.

Ginkotræet. Også et gammelt træ, som er forblevet uforandret gennem millioner af år. Den har vifteformede bladlignende nåle, som bliver gule og falder af i efteråret.

Den findes nu dyrket i mange haver – her hos Georg Sand.

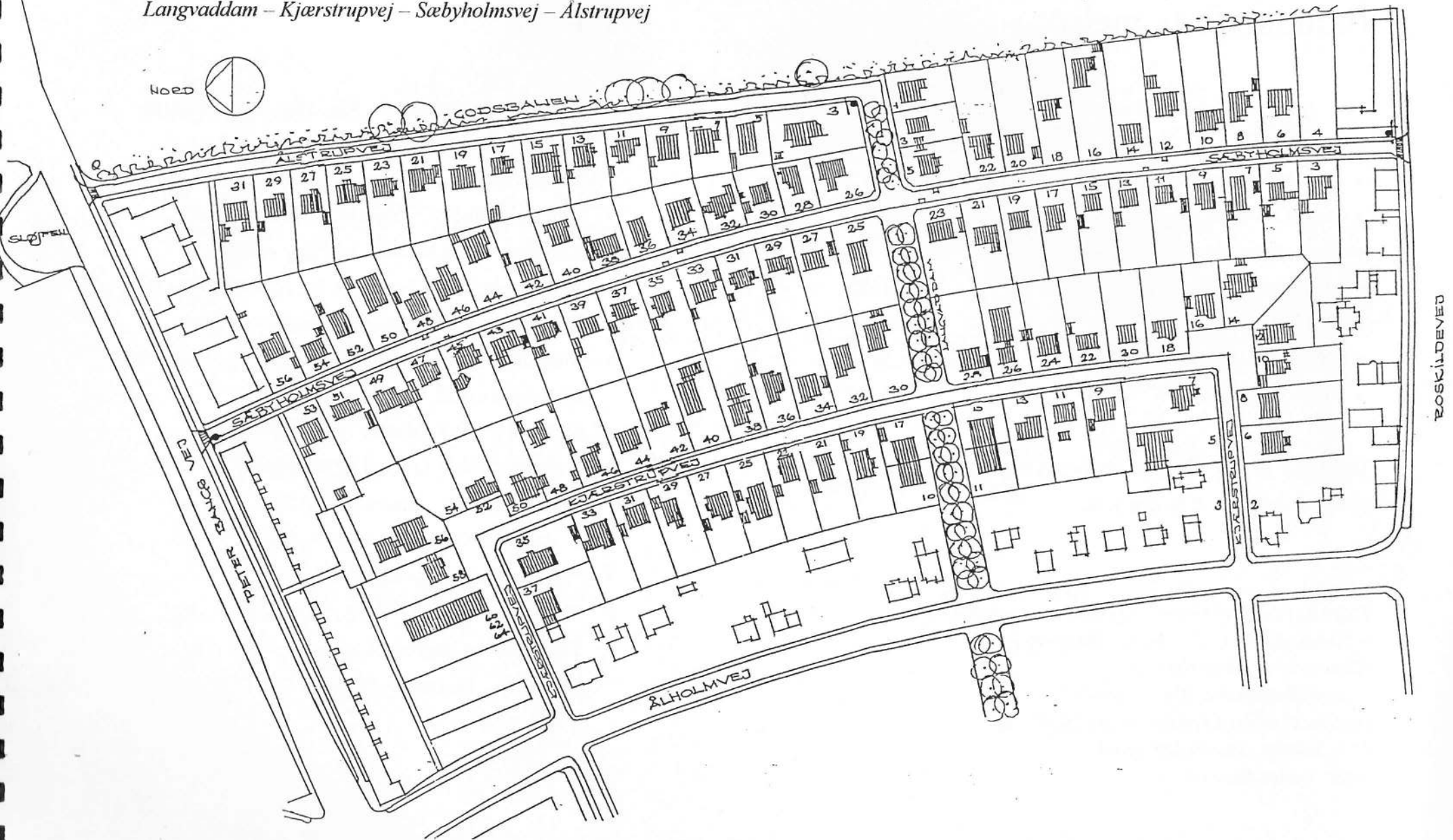
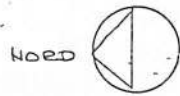
Abetræet. Eller snarere abernes skræk, da dette sydamerikanske træ har spidse nåle på alle grene. Dets rigtige navn er *Araucaria*, og dets rejse til Europa var som frø på et ekspeditionsskib i 1795.

Et meget flot eksemplar står nu i Georg Sands forhave, hvor det i mange år har fået en omhyggelig pasning og pleje. Det er nemlig krævende med hensyn til vind, kulde og varme.

Grundejerforeningen

Søholm

Langvaddam – Kjarstrupvej – Sæbyholmsvej – Alstrupvej

Indholdsfortegnelse

- Forord ved Søholms formand side 1
- Fra landbrug til villaby side 2
- Forstaden får offentlig service side 7
- Sølvbryllupskvarteret side 13
- Et nutidigt bomiljø side 16
- Et øjenvidne fortæller side 22
- De lollandske navne side 24
- Træer på vejene side 26
- Kort over Søholm side 27

Tegninger på side 23 og på omslagets bagside er venligt stillet til rådighed af Georg Sand

*Udgivet i 1998 af Grundejerforeningen Søholm
v/formanden V.A. Jakobsen, Ålstrupvej 11
Illustreret og tilrettelagt af
Margit Østergaard, Kjærstrupvej 25
Redigeret ud fra foreningens protokoller af
Uffe Schultz, Sæbyholmsvej 44
Tryk: Vester Kopi as*

Kilder

- Borgerrepræsentationen, Meddelelser om nogle for lukkede Døre behandlede Sager, 30. april 1914
- Borgerrepræsentationens Forhandlinger, 4. april 1918
- Byatlas Valby, Miljøministriet, 1994
- Danmark – Maribo Amt, J.P. Trap, 1955
- København, De indlemmede Distrikter, Byplanmæssig Udvikling, Stadsingeniørens Direktorat, 1942
- Museumskatalog for Sporvejsmuseet Skjoldenæsholm, Sporvejshistorisk Selskab, 1990
- Protokol for G/F Søholm 1918-1924
- Protokol for G/F Søholm 1924-1936
- Protokol for G/F Søholm 1936-1979
- Protokol for G/F Søholm 1979-1997
- Protokol for G/F Søholm 1997-
- Slotte, Herregårde og Palæer, Bernhard Lindner, 1980
- Transport- og kommunikationsteknikkens historie, Tom Rallis, Danmarks Tekniske Højskole, 1988

Ch. 97 Nilsen
Johs. Helmark
M. O. Nilsen
L. Brønn
H. H. Hansen
H. H. Hansen
E. H. Hansen

V. Brønnefjell
pt. Formoy
Johs. Helmark
Hans Kristian
H. H. Hansen
E. H. Hansen
E. H. Hansen

J. P. Brønn
J. L. Jensen
H. H. Hansen
H. H. Hansen

O. H. Hansen
H. H. Hansen
H. H. Hansen
H. H. Hansen

H. H. Hansen
H. H. Hansen
H. H. Hansen
H. H. Hansen

Hansen
H. H. Hansen
E. H. Hansen
Johs. Helmark
E. H. Hansen
E. H. Hansen

H. H. Hansen
E. H. Hansen
E. H. Hansen
E. H. Hansen
E. H. Hansen

H. H. Hansen
E. H. Hansen
E. H. Hansen
E. H. Hansen

H. H. Hansen
E. H. Hansen
E. H. Hansen
E. H. Hansen

H. H. Hansen
E. H. Hansen
E. H. Hansen
E. H. Hansen

